

ciho, poněvadž návrhem dle Šu 6 opatř. se prohlásil spokojeným s výměrou nejvýše 6ti měsíčního trestu. Samozřejmě zůstává státnímu zastupci právo odvolání ve všech případech, kde samosoudce, pokud mu zákon právo to poskytuje, zaměnil způsob trestu, v zákoně určený, za mírnější způsob trestu.

Čís. 1171.

Veřejné vyzývání druhých k neloyálnímu smýšlení a jednání proti presidentu republiky spadá pod skutkovou podstatu přečinu dle Šu 305 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. března 1923, Kr II 514/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 15. dubna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle Šu 305 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá stížnost, že ve výrocích obžalovaného nelze shledati výzvu k nemravnému nebo nezákonnému jednání, poněvadž prý v demokratické republice má každý občan právo, presidenta buď uznávati nebo neuznávati a své přesvědčení v tom aneb onom směru svobodně projevovati. Stalo-li se tak, jako v tomto případě, urážlivou formou, mohl prý býti obžalovaný stíhán pouze na návrh presidenta republiky pro přestupek Šu 491 nebo Šu 496 tr. zák. Proti tomuto náhledu budiž zdůrazněno, že jest samozřejmou občanskou povinností každého příslušníka a obyvatele státu vůbec bez rozdílu státní formy, by se choval k hlavě státu loyálně, by o ní mluvil s úctou a vážností a by jí nezlehčoval. Platí to tím spíše o demokratické republice se svobodně voleným presidentem v čele. Projev neúcty, nevážnosti a zlehčení vůči presidentovi státu, jakého se dopustil obžalovaný, dlužno pokládati za jednání mravně zavržitelné, tím spíše, jde-li o osobnost povahy a významu presidenta Masaryka. Veřejné vyzývání druhých k neloyálnímu smýšlení a jednání proti presidentovi republiky, tedy k jednání nemravnému, právem proto podřadil první soud pod ustanovení Šu 305 tr. zák.

Čís. 1172.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.)
Obchodování předměty, jichž není nebo jež nejsou v dosahu moci těch, kdo jimi obchodují neb obchodovati zamýšlejí, nespadá pod skutkovou podstatu Šu 7 a 11 čís. 4. lich. zák.**

(Rozh. ze dne 24. března 1923, Kr I 274/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 21. prosince 1921, pokud jím byli obžalovaní František H., František V., Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin předražování dle Šu 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. a pro přečin dle čís. 4 Šu 11 téhož zákona.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere v odpor osvobozující rozsudek první stolice jen, pokud jde o obžalované Františka H-a, Františka V-a, Rudolfa S-a, Julia K-a, Josefa S-a a Václava M-a z důvodů hmotněprávního zmatku čís. 9 lit. a) Šu 281 tr. ř. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Soudní dvůr bere za dokázáno, že František H. a František V. jako společníci prodali Rudolfu S-ovi alespoň dva vagony cukru po 7 Kč 50 hal za 1 kg, že Rudolf S. prodal pak, pokud se týče svěřil k prodeji cukr Juliu K-ovi, který cukr dále nabídl jednak Vilému Sch-ovi a to 10.000 kg po 10 Kč za 1 kg franko Čáslav, na kterýžto cukr také od Sch-a požádal a obdržel zálohu 1000 Kč, jednak Josefu S-ovi z Mimoně za 9 Kč a to tak, že Josef S. měl prodati dále cukr po 11Kč 50 h, a o zákonnou diferenci se měli Rudolf S., Julius K. a Josef S. (a patrně ještě další dvě osoby) rozdělit jako o zisk, že Josef S. dle uvedených podmínek nabídl 1 vagon cukru Františku K-ovi, jenž však koupě pro posléz vzniklou nedůvěru neuskutečnil, druhý vagon že nabídl Václavu M-ovi, který, dovědév se, že cukr pochází od Rudolfa S-a, projednal si další s Rudolfem S-em sám, a konečně že Václav M. prodal tento vagon cukru, který koupil za 11 Kč 50 h, Ladislavu H-ovi za 13 Kč 1 kg. Soudní dvůr zjišťuje, že František H. a František V. vůbec cukru neměli, že duplikáty nákladních listů, které poslem byly Rudolfu S-ovi doručeny a z nichž jeden Rudolf S. Ladislavu H-ovi odevzdal, jsou padělky, že tudíž vůbec cukr nebyl naložen a k dopravě odevzdán. Dle zjištění lichevního soudu neměli obžalovaní František V. a František H. hned o d p o č á t k u svých styků s ostatními obžalovanými v úmyslu uzavřítí nějaký obchod cukrem, nýbrž šlo jim jen o to, aby vylákali kupní ceny za fingovaný cukr a proto předstírali kupujícím, že cukr je k dispozici a v e š k e r á j e d n á n í s k u p u j í c í m i v e d l i j e n n a o k o. Obžalovaní Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. dle dalšího zjištění lichevního soudu mylně předpokládali, že cukr tu je, a pokládali tuto neexistující okolnost za danou. Zmateční stížnost, uplatňující hmotněprávní zmatek čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., vychází sice z těchto zjištění, její vývody nejsou však s to, by vyvrátily správné právní závěry, jež nalézací soud z uvedených zjištění vyvodil. Předražování dopouští se podle Šu 7 lichevního zákona ten, kdo, využívaje poměrů vyvolaných válkou, žádá ze p ř e d m ě t y p o t ř e b y zřejmě přemrštěnou cenu, neb dává ji sobě nebo jinému poskytovat. Přečinu dle čís. 4 Šu 11 téhož zákona dopouští se

pak ten, kdo provozuje řetězový obchod předměty potřeby, nebo se pouští do jiných pletich, které jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu. § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. vymezuje pojem předmětu potřeby a rozumí jím movité věci, jež slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Z tohoto ustanovení ve spojení se shora uvedenými ustanoveními Šu 7 a Šu 11 lichevního zákona, jež obsahují zákonný výměr předražování, řetězového obchodu a pletich, plyne, že způsobilým objektem těchto trestných činů jest pouze předmět potřeby, uvedený v Šu 1 tohoto zákona, jenž ve skutečnosti tu jest a jenž jest v dosahu moci prodatelovy, neboť, jak již z pojmu obchodování předměty potřeby jde na jevo, nelze mluvit o obchodování předměty potřeby tam, kde předmětů těch vůbec není, neb nejsou v dosahu moci těch, kdo jimi obchodují neb obchodovati zamýšlejí. Posuzuje-li se činnost obžalovaných, ohledně nichž byla podána zmateční stížnost, pod tímto zorným úhlem, nutno přisvědčiti lichevnímu soudu, že skutková podstata trestných činů, pro něž byla na ně obžaloba vznesena, není dána. Obžalovaní František V. a František H. nezamýšleli uzavřít obchod cukrem, činnost jejich nebyla řízena vůlí, by cukr byl přiveden do obchodu, jim šlo pouze o to, by vylákali kupní cenu za fingovaný cukr, který dodati nikdy nechtěli, a veškerá jednání s kupujícími, jimž předstírali, že cukr je k dispozici, vedli jen na oko. U těchto obžalovaných není dána skutková podstata přečinu předražování a přečinu řetězového obchodu, po případě pletich ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní. Po stránce subjektivní proto ne, že, jak bylo shora doloženo, hned od počátku jejich činnosti nebyla vedena úmyslem uzavřít nějaký obchod s cukrem, oni vůbec nezamýšleli cukr uvést do oběhu, nýbrž jim jediné šlo o to, by vylákali za fingovaný cukr kupní cenu; po stránce subjektivní proto ne, poněvadž není splněna pojmová náležitost shora uvedených trestných činů, totiž aby předmět potřeby — v tomto případě cukr — tu byl a by bylo v dosahu jejich moci si jej zjednat i z pramene, o nějž v tomto případě šlo, vždyť se jednalo o fingovaný cukr, obžalovaní cukru neměli a, uzavírajíce s kupujícími obchody na oko, hned od počátku cukr dodati nechtěli. Ostatní obžalovaní Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. předpokládali pouze zjištění lichevního soudu, že cukr ve skutečnosti tu jest. Než předpoklad tento byl mylným. H. a V. prodali S-ovi cukr, který neexistoval, cukr fingovaný, který vůbec zjednat si nemohli a vůbec nezamýšleli nějaký cukr uvést v oběh a S-ovi dodati. S. a další kupitele tohoto fingovaného cukru (obžalovaní K., Josef S. a M.) prodávali tudíž cukr neexistující, jenž se nikdy nemohl dostat v dosah jejich dispozice, o němž mylně měli za to, že existuje, že je v dosahu jejich moci. Nebyla tudíž ve skutečnosti dána shora dotčená pojmová náležitost ani přímého předražování, ani řetězového obchodu, po případě pletich, náležitost tato existovala jen v představě obžalovaných jako trestné činy domnělé (delikty putativní), jež nejsou činy trestními. (Srovnej Prušák: »Rakouské právo trestní« str. 108, Lamasch: »Grundriss des Strafrechtes« třetí vydání str. 28, Finger: »Das Strafrecht« první díl, třetí vydání str. 360, Stoss »Lehrbuch« 95).